

premišljuje in posebno takrat prevdarja, kedar misli, da mu mladina vedoma nasprotje i. t. d. Modri učitelj, akoravno ga v šoli prevzame nevolja in črna misel, si kmali vé pomagati in se zopet zaveda svoje imenitne naloge, ter je med veselimi vesel in med čverstimi sam zdramljen in čverst.

Ali v šoli so večkrat oblačni, tužni in žalostni dnevi. Učitelju se že precej, ko stopi v šolo, bere na obrazu, da nima prave volje in ljubezni do svojega poklica. Učenci to pred in bolje zapazijo, kakor učitelj sam previdi. Na vseh obrazih je nekaka nezadovoljnost; veselje do učenja se nikjer ne kaže, in vse, kar se stori je po tlačansko prisiljeno delo. Učitelj se jezi, vpije, kaznuje; učenci pa so vedno bolj nemirni in za učenje nepripravljeni. Učitelj in učenci so eden drugemu težava in pokora, in vsi vkup komaj čakajo, da minejo toliko grenke šolske ure.

Učiteljeva sveta dolžnost je tedaj, da stori vse, kar koli more, da se v šolo ne vgnjezdi nemirni, črni duh, kateri je prava dušna bolezen, zavoljo ktere hirajo tu pa tam učenci in učitelji.

Ne le samo učitelji, temuč tudi vsi, ki imajo vpliv do šole, morajo z vsemi svojimi močmi na to delati, da se v šoli živi dobra volja. Naj bi se vendar že enkrat spoznalo, da je učitelj prva oseba za dobro ali slabo šolo! P

0 veljavi učiteljevi pri učencih.

Spisal Fr. Govekar.

Da učitelj svoj imenitni pa težavni stan more vspešno opravljati, je treba, da ima potrebno veljavo in spoštovanje pri svojih učencih, kakor tudi pri njihovih starših. To pa more zadobiti le s tem, ako je za svojo službo vsestransko izobražen in v vseh šolskih rečeh dobro premeden, ako je v resnici ponižen, dober kristijan in zvest državljan; on mora imeti pred oči svetost in važnost svojega poklica, ter se vedno skerbno varovati, da ničesa ne stori, kar bi kalilo veljavo pri učencih. Srečen tisti učitelj, kateri hodi po pravi poti, in je učencem in vasčanom pravi mož v vseh rečeh. Da zgubé učitelji toliko važno veljavo, ali da ga malo čislajo učenci in vasčanje, je dostikrat sam kriv, pa tudi starši, okolica in druge okoliščine.

Učitelj je sam kriv, da ne vživa pri učencih potrebne veljave, ako ni dosleden, ter danes naj manjšo napako ali pregrešek oestro graja ali kaznuje, jutri pa večje nerodnosti molče pregleduje, ako enkrat resno zapoveduje, drugikrat pa pohlevno prosi, ako danes postave daje, jutri se pa za to ne zmeni, če jih učenci svobodno prelomljujejo, ali ako sedaj kaj dopušča, drugikrat pa ravno tisto prepoveduje i. t. d.

Učitelj naj pa tudi nikar ne nasprotuje svojim zahtevam, ali da bi on storil to, kar prepoveduje učencem, post. v šoli jesti, nespodobno sedeti, prihajati v šolo o nepravem času itd. Sploh, kar prepoveduje učencem, naj tudi on spoštuje. Potrebno veljavo si tudi učitelj zapravi, ako je čmeren in nevoljin; prijaznega obraza se učenci kmali z vso ljubeznijo terdno oklenejo, kar je za učitelja zelo važno. Ako učitelj v šoli enostransko ravná, si tudi podkopuje veljavo, kajti otroci in starši imajo kaj bistro oko in občutljivo serce za take prikazni. Pa tudi do vseh učencev ne sme biti učitelj enak, vsaj je slehernemu znano, da so narave različne, ktere tudi potrebujejo različne obravnave. Da se tedaj zoper to ne pregreši, naj si prizadeva, da vedno bolje spoznava otroško naravo. Ako kdo misli, da se z otroci tako ravná, kakor z odrasčenimi, se zelo moti. Učitelj naj nikar dolgo ne opominja ali svari, kajti dolgo pridigovanje več škoduje, nego koristi. Učitelj naj opominja, svari in graja jedernato, pa kratko; pa tudi tisti učitelji ne poznajo otroške narave, ali je pa ne vedo po vrednosti ceniti, ki si iz med učencev izbirajo ljubljence, ktere potem drugim učencem očitno v zgled stavijo, ali jim pa častna nadzorniška opravila ali mesta izročajo. S takim ravnanjem učitelj le to doseže, da so na eni strani učenci sami s seboj zadovoljni, ter se mislijo samostojniše od drugih, od druge strani pa izvira nevošljivost, zavidnost, sovraštvo in zaničevanje. Kake misli in sodbe pa imajo razžaleni učenci o svojem učitelju, bode pa vsak naj lažje zvedel, ako se spominja svojih otroških let, in če je bil tako nesrečen, da je imel takega učitelja.

Veliko si pa tudi učitelj na svoji veljavi škoduje, ako se učencem pači ali z obrazom ali z govorjenjem, kedar jih kaznuje, ali ako jih z gerdimi imeni zmerja. Varuje naj se pa tudi, da ne bode nikdar zinil slabe besede o svojih prednikih, tovarših, starših in drugih. Ako vpríčo tebe tvojega tovarša opravljajo

ali grajajo, potegni se za njegovo čast, in brani ga hudobnih in krivičnih napadov, in nikdar se še ti ne pridruži takim hudobnežem, kajti vedeti moraš, da se opravljanje in obrekovanja zelo maščuje. Kjer podučuje več učiteljev, naj spolnuje sleherni vzajemno svoje dolžnosti; v posamesnih šolskih predmetih naj bode enako podučevanje, in kar je v enem razredu prepovedano, to naj velja za vse razrede. Lepa prijaznost in sloga naj vlada med učitelji. Otroci kmali zapazijo, ako se tovarš ogiblje tovarša, ako hodi vsak svojo pot, ali pa še celo nasprotno opravlja ali obrekuje. Da take prikazni le učitelju in dobri reči škodujejo, je očitno kot beli dan.

(Konec prih.)

Čertice o vzrejevanji.

Spisal J. Lapajne.

Vsaka stvar na zemlji ima svoj namen. Brezumne stvari dosežejo svoj namen s tem, da se vdajajo svojemu nagonu in se ravnaajo po postavi vesoljne nature. Rastlina poganja, raste, cvetè in rodi sad; kamen se tudi spreminja; toda le po vnanjih učinkih. Vse te stvari, kakor tudi živali, spreminjajo se nevedoma in nehotè, kajti vse vbogajo le naravnemu nagonu in splošni postavi, ki vlada živoče in neživoče stvari s prečudno, skrivno močjo, ki se je niso same postavile. Samo človek ima med vsemi stvarmi moč in zmožnost, da si sam stavi svoj namen, kajti iz med vseh drugih živočih stvari je sam, ktereга je stvarnik naj bogatejše obdaroval, ker mu je dal prosto voljo. Toda tudi človek svojega blagega namena iz lastne moči ne more spoznavati; treba mu je, da svoj pravi namen na tanko in določno pozná, da more potem toliko gotovejše in zanesljivejše po njem hrepeneti. O pravem namenu človekovem nam je prva učenica le sv. vera, ktera kaže, da naj se človek vedno bolj Bogu bliža. Tudi modroslovje nam kaže nekoliko poti, po ktereј bi se dalo dospeti do namena in priti v varno zavetje; velí namreč, da naj hrepenimo po tem, kar je blago, dobro in resnično. Modroslovje bi k temu le še moglo dostavljati, kje je ta vir vsega blagega, dobrega in resničnega. Kako pa človek pot do svojega namena na tanko pozna? Ako bi človek z bistrim umom in s stanovitno voljo še tako pridno in resno premišljeval, kaj je njegov namen